

HRONIČNA BUBREŽNA INSUFICIJENCIJA

Hronična bubrežna insuficijencija (HBI) je sindrom koji nastaje kao posledica postepenog, progresivnog i ireverzibilnog smanjenja glomerulske filtracije do konačnog stadijuma uremije. Karakteriše se zadržavanjem uremijskih toksina (ureje, kreatinina, mokraćne kiseline fenoli, indoli i dr.), nastalih uglavnom u toku metabolisanja proteina, promenama u volumenu i sastavu telesnih tečnosti i elektrolita kao i disbalansom mnogih hormona.

Uzrok nastanka

Dijabetes melitus (28%) i **hipertenzija** (25%) su najčešći uzroci HBI, a zatim sledi **glomerulonefritis** (21%), **policistična bolest bubrega** koja se nasleđuje autosomno dominantno (4%) i ostali uzroci (23%). Svaka hronična bubrežna bolest koja uzrokuje propadanje velikog broja nefrona dovodi do HBI.

Klinička slika

Simptomi i znaci HBI obično se ne javljaju dok klirens endogenog kreatinina ne bude ispod 30 ml u minuti, kada se bolesniku smanjuje sposobnost za rad, javlja se anemija i neki metabolički poremećaji (acidoza, poremećaj fosfokalcemičnog bilansa). Gastrointestinalni simptomi (**muka, gađenje, povraćanje, prolivi**) javljaju se pri klirensu kreatinina od 15 ml u minuti a neurološki simptomi i kardiovaskularna oštećenja kada padne na 10 ml u minuti.

Klinički simptomi i znaci HBI su nespecifični i potiču od svih organa i sistema.

- **Kardiovaskularni poremećaji** - hipertenzija (povišen pritisak), perikarditis (zapaljenje srčane kese), srčana insuficijencija.
- **Gastrointestinalni poremećaji** - gubitak apetita, muka, povraćanje, štućanje, podrigivanje, amonijakalni zadah, ezofagitis (zapaljenje jednjaka) sa otežanim gutanjem, prolivi i melene (krv u stolici).
- **Neurološke manifestacije** - umor, apatija, pospanost, smanjena koncentracija, agresivnost, halucinacije, dezorijentacija, različiti stepeni poremećaji svesti sve do kome. Periferna neuropatija manifestuje se bolovima u mišićima, grčevima u listovima nogu, trnjenjem, peckanjem i pojavom sindroma nemirnih nogu.
- **Hematološki poremećaji** - anemija, sklonost krvarenjima i infekciji.
- **Kožne promene** - sivo žućkasta boja lica, dlanova i tabana, svrab koji je toliko izrazit da dovodi do nesаницe i psihičkih poremećaja.
- **Endokrini poremećaji** - zaostajanje u rastu, gubitak libida, potencije, amenoreja, sterilitet, sekundarni hiperparatireoidizam koji dovodi do osteodistrofije-bolovi u zglobovima, mišićima, otežan hod.
- **Očne manifestacije** - retinopatija, konjunktivitis i keratitis.

Dijagnoza

Potrebno je odrediti dijagnozu osnovne bolesti, veličinu preostale funkcije bubrega, pogoršavajuće faktore - infekcija, proliv, povraćanje. Postavlja se na osnovu anamneze, pregleda i laboratorijskih analiza - određivanje klirensa kreatinina i jačine glomerulske filtracije.

Lečenje

U stadijumu snižene funkcije bubrega treba lečiti osnovnu bubrežnu bolest i hipertenziju. U stadijumu azotemije sprovodi se umeren hipoproteinski način isharane, redovna kontrola telesne težine, ograničava se unos natrijuma, kalijuma, leči se acidoza natrijum bikarbonatom, anemija - gvožđem i infekcije - kauzalno.

Brže ili sporije dolazi do progresije HBI i njenog terminalnog stadijuma kada je neophodna dijaliza ili transplantacija bubrega.